

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7991744>

Accepted: 28.05.2023

Sınıf Öğretmenlerinin Birlikte Çalışma Yeterliklerinin İncelenmesi Examining the Collaboration Competencies of Primary School Teachers'

Sedat ADIGÜZEL

MEB, Şanlıurfa

sdt_adgzl@outlook.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8866-2919>

Aysel UĞURLU

MEB, Malatya

augurlu005@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9174-0172>

Özet

Temel amacı istendik davranış değişikliği olan eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü okullarda öğretme ve öğrenme sürecini yöneten öğretmenlerin davranışlarının etkili ve uyumlu olması gerekmektedir. Araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterliklerini belirlemek ve cinsiyet, görev yeri, kıdem, yaş, eğitim durumu, mesleğini isteyerek yapma değişkenlerine göre incelemektir. Araştırmanın örneklemini Şanlıurfa ili Haliliye ve Karaköprü ilçelerinde bağlı ilkokullarda görev yapan 135 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla Arslan ve Sünbül (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlerin Birlikte Çalışma Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS programı, frekans ve yüzde analizi, Kruskal Wallis ve Mann Whitney U testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterlikleri cinsiyet ve görev yeri değişkenlerine göre fark bulunamazken kıdem, yaş, eğitim durumu ve mesleğini isteyerek yapma değişkenlerine göre anlamlı fark bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına dayanarak alan yazına katkı sağlayacak önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf Öğretmenleri, Birlikte Çalışma, Yeterlik.

Abstract

The behaviors of teachers who manage the teaching and learning process in schools where educational activities are carried out, the main purpose of which is desired behavior change, should be effective and harmonious. The aim of the study is to determine the collaborative working competencies of primary school teachers and to examine them according to the variables of gender, place of duty, seniority, age, education level, and doing their job willingly. The sample of the

research consists of 135 primary school teachers working in primary schools in Haliliye and Karaköprü districts of Şanlıurfa. The research is a descriptive study in scanning model. “The Teachers' Collaboration Scale” developed by Arslan and Sünbül (2006) was used to collect the data of the study. SPSS program, frequency and percentage analysis, Kruskal Wallis and Mann Whitney U tests were used in the analysis of the data. As a result of the research, there was no difference between the competencies of working together of the primary school teachers according to the variables of gender and place of duty, but a significant difference was found according to the variables of seniority, age, educational status and willingness to do the job. Based on the results of the research, suggestions that will contribute to the literature are included.

Keywords: Primary School Teachers, Collaboration, Sufficiency.

GİRİŞ

Öğretmen, eğitim sistemi içinde oldukça hassas bir konumdadır ve sistemin temel yapı taşlarından biridir. Muhatabın öğrenci olduğu düşünüldüğünde yaratıcılıklarının geliştirilmesi ve üretkenliklerinin devamlılığı için sistemin unsurlarının her birinin niteliğinin iyileştirilmesi ve güncellenerek çağdaş bir düzeye ulaştırılması gerekmektedir (Özgök ve Çiftçi, 2020). Bu durum çevresel şartların iyileştirilmesi, öğrenme ortam ve imkânlarının geliştirilmesi, sınıf ortamından öğrencilerin güdülenerek öğrenmeye hazır hale getirilmelerine kadar geniş bir süreci kapsamaktadır. Sistemin bütünü iyileştirecek bu süreci öncelikle öğretmen içselleştirmiş olmalıdır (İlhan, 2004).

Okul, eğitim olgusunun nihai sonucu olarak davranış kazandırma ve/veya mevcut alışkanlık ve davranışları değiştirmeyi hedefleyen özel çevreler olmaları sebebiyle diğer kurumlardan farklı değerlendirilmelidir. Öğretmenlerin belirli bir amaç doğrultusunda birlikte hareket ederek çalıştıkları düşünüldüğünde ve kurum kaynaklarını beraber kullandıkları dikkate alındığında ortaya konan edim ve tutumların tutarlı, etkili ve uyumlu olmaları beklenir (Arslan ve Sünbül, 2006). Ancak bu sayede ortaya konan müfredat, nitelikli öğretmen ve iyi bir idarenin varlığı anlam kazanacak, girdisi ve çıktısı insan olan okullarda yürütülen çalışmalar ve kullanılan kaynakların verimliliği sağlanmış olacaktır. Bu etkileşim süreci bir öğrenen örgüt olarak okullarda iş görenleri etkilemektedir. Öğrenen örgütlerdeki iş görenler: yöneticiler, öğretmenler ve diğer yardımcı hizmetlerdekilidir. Öğretmenlerin örgütsel iş birlikleri, mesleklerini icra ettikleri örgüt için olumlu tutum sergilemelerine imkân tanır. Ayrıca meslekleri ve sosyal rolleriyle ilgili tutum ve davranışlar ile örgüt için daha fazla çaba göstermelerine imkân sağlayabilir (Yıldız, 2012).

Sürekli değişen eğitim platformunda öğretmenlerin öz yeterlikleri ve birlikte çalışma yeterlikleri büyük önem taşımaktadır. Öz yeterlik kavramı sosyal bilişsel teoriden hareketle Bandura (1977) tarafından ortaya konmuştur. Bireylerin yaşamlarındaki belirledikleri hedeflere ulaşma, belirli bir görevi yerine getirme ve olaylar üzerinde kontrol sağlamak için ihtiyaç duydukları motivasyonu, bilişsel kaynakları ve eylemlerini harekete geçirme konusundaki yeteneklerine ilişkin inançları öz yeterlik olarak ifade edilmektedir (Wood ve Bandura, 1989). Bandura'nın öz yeterlik kavramından geliştirilen öğretmen öz yeterliği öğretmenlerin etkililiğinin yanı sıra okul ortamlarının yeniden yapılandırılması ve etkili okul programları için vazgeçilmezdir (Bitto ve Butler, 2010; Ross, 1994). Öğretmen yeterliliğinin okul ortamında yansımaları takım yeterliği olarak ifade edilmektedir.

Öğretmenlerin bir grup olarak belirli bir amaç doğrultusunda birbirlerini desteklemelerini sağlayan, özerkliklerini koruyarak işbirliklerini artırmayı hedefleyen takım yeterliliği performanslarını etkileyen motivasyonel bir yapıdır (Hoy, Sweetland & Smith, 2002).

Birlikte çalışma yeterliliğini etkileyen üç farklı değişkenden söz edilebilir. Bu değişkenler çevresel olabileceği gibi takım üyelerinden ya da takım dinamiklerinden etkilenebilir.

- Çevresel değişkenler, çalışmalarda grup üyelerinin birbirleri ile etkileşim şekli, oturma düzeni ve çalışma programlarına bağlı dışsal etmenlerdir (Schein, 1978, akt. Özgök, 2019).
- Kişisel değişkenler, takım içerisinde grup üyelerinin bireysel özellikleri, becerileri, tecrübeleri gibi değişkenlerdir. Takım içerisinde grup dinamiğini şekillendiren, grup karakteristiğini etkileyen liderlere ihtiyaç duyulmaktadır (Haslam, Reicher ve Platow, 2011, akt. Demirer, 2014). Bireylerin geçmiş tecrübeleri, inançları yeniliklere karşı direnç göstermeleri grup dinamiğine olumlu-olumsuz etkileri olabilmektedir (Balay, 2000).
- Dinamik değişkenler, takım içerisinde grup üyelerinin karşılıklı etkileşimleri ile biçimlendirilen grup kimliğinin bireylerin psikolojik ihtiyaçlarını karşılama etki gösteren yeterlikler gibi değişkenlik gösteren unsurlardır (Schein, 1978, akt. Özgök, 2019).

Birlikte çalışma, belli bir amaç için ortaklaşa çalışan bireylerin oluşturduğu bir birlikteliktir. Bu tanıma göre grubun oluşması için gereken en önemli özelliklerinden birinin belli bir amaca yönelik olarak birlikte çalışma olduğu görülmektedir (Çiftçi, vd., 2011). Birlikte çalışma hem hazır bulunuşluk açısından öğretmen ve idarecilerin hem de insan faktörü devreye girdiği için tüm katılımcıların bu konuda istekli aynı zamanda değişime açık bir kişilik yapısı ortaya koymalarını gerektirmektedir. Bunun için de en önemli şey bireyler arasındaki iletişimin niteliğidir. İyi bir iletişime sahip olan öğretmenlerin hem mesleki anlamda hem de insan ilişkilerinde daha başarılı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca öğrencileriyle, meslektaşlarıyla ve amirleriyle geliştireceği bu olumlu ilişkiler kurumsal başarılarına da olumlu yönde katkı sağlayacaktır (Özgök, 2020).

Eğitimin temel amacı olan davranış değiştirme sürecinin gerçekleştiği alanlar olan okullar, yaptıkları iş gereği diğer kurumlardan ayrılırlar. Okulda öğretme öğrenme sürecinin gerektirdiği tüm işlerden sorumlu olan ve bunun için okulun kaynaklarını kullanan kişiler olan öğretmenlerin, okuldaki davranışlarının etkili davranışlar olması ve birbirleriyle uyumlu olması gerekir (Arslan ve Sünbül, 2006). Bu nedenle öğretmenlerin birlikte çalışma durumlarını incelemeye yönelik yapılan çalışmalara ilişkin literatür taraması yapıldığında öğretmenlerin birlikte çalışma yeterliklerine ölçmeye yönelik ölçek geliştirme çalışmaları yapılarak incelenmiştir (Ünlü, vd., 2009; Arslan ve Sünbül, 2006). Çiftçi ve diğerleri (2011) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenlerinin problemlere farklı yönlerden bakılmasına, yaratıcı fikirlerin ve yenilikçi bilgilerin ortaya çıkmasına, paylaşımların artmasına imkân sağlayan birlikte çalışma yeterliklerine yönelik görüşlerini incelemiş, sınıf öğretmenleri birlikte çalışma durumlarının yeterli düzeyde olmadığı yönünde görüşlerini ortaya koymuşlardır. Özgök ve Çiftçi (2020) sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterliklerini çeşitli değişkenler açısından incelemiş, yapılan analizlerde birlikte çalışma yeterliklerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Toplumunu oluşturan bireyleri yetiştiren ve geleceğe ışık tutan okullarda görev yapan öğretmenlerin birlikte çalışma düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi önemlidir. Bu amaçla:

1. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterlikleri nasıldır?
2. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterlilikleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
3. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterlilikleri yaş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
4. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterlilikleri kıdem değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
5. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterlilikleri eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
6. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterlilikleri görevini isteyerek yapma değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
7. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterlilikleri öğretmenlerin görev yaptıkları yer değişkenine göre farklılık göstermekte midir? sorularına cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışma, betimsel nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılarak yürütülmüştür. Tarama araştırmalarından hedeflenen evrenin genel özelliklerini betimlemektir. Araştırılan evrendeki üyelerinin değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, kıdem, eğitim durumu, mesleği yapmadaki istek, okul türü, vb.) dağılımının nasıl olduğuna bakılır (Selçuk, 2019). Karasar (2018) önceden yaşanmış ya da yaşanmakta olan herhangi bir durumu müdahalede bulunmadan betimlemek olarak tarama modelini açıklamıştır. Araştırmanın konusunu oluşturan durum, birey ya da nesnelere içinde bulunduğu koşul ve durumlarla anlatılmaya çalışılır. Bu modelde olayların nedeninden ziyade, var olan koşulları, özellikleri ve olaylar arasındaki bağlantılar ortaya konur.

Bu araştırmada Şanlıurfa ili Haliliye ve Karaköprü ilçelerinden seçilen ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin sahip oldukları; cinsiyet, yaş, kıdem, eğitim durumu, öğretmenlik mesleğini isteyerek yapma durumu ve görev yeri değişkenlerinin birlikte çalışma yeterlilikleri üzerinde etkisi olup olmadığı belirlenmek amacıyla, Arslan ve Sünbül (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlerin Birlikte Çalışma Ölçeği” ve kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde Şanlıurfa ili, Haliliye ve Karaköprü ilçelerinde görev yapan sınıf öğretmenlerinden seçkisiz (random) örnekleme yöntemi ile ulaşılan 135 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu örnekleme yönteminde her örneklem eşit seçilme şansına sahiptir. Seçkisiz örnekleme yönteminde öncelikle evren belirlenir ardından belirlenen örneklem büyüklüğüne ulaşana kadar birimden seçim yapılmaya devam edilir (Büyüköztürk, vd., 2020).

Veri Toplama Aracı

Verilerinin toplanmasında, Arslan ve Sünbül (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlerin Birlikte Çalışma Ölçeği” ve kişisel bilgi formundan yararlanılmıştır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış olup Cronbach Alpha katsayısı 88,65 olarak bulunmuştur. Ölçekte yer alan maddelerin geçerlilik aralığı ,45 ve ,66 arasında değişmektedir. Dört seçenekli likert tipinde hazırlanan ölçekte toplam 12 madde yer almaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 48, en düşük puan 12’dir.

Verilerin Analizi

Sınıf öğretmenlerine uygulanan kişisel bilgi formu ve birlikte çalışma ölçeğinden toplanan veriler SPSS paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Değişkenlerin farklılık oluşturup oluşturmadığına belirlemek için hangi istatistiksel analiz tekniklerinin kullanılması gerektiğini belirlemek amacıyla verilerin dağılımına bakılmıştır. Yapılan normallik analizi sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği görülmüştür. Veriler normal dağılıma sahip olmadığından dolayı verilerin analizinde parametrik olmayan testlerden yararlanılmıştır. Cinsiyet, eğitim durumu, öğretmenlik mesleğini isteyerek yapma ve görev yeri değişkeninin farklılık oluşturup oluşturmadığı belirlemek için Man Whitney U testi; 3 ve daha fazla kategorili yaş ve kıdem değişkenleri için Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan katılımcı puanlarına ilişkin elde edilen bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcı Puanlarının Yüzde ve Frekans Dağılımı

Puan	f	tf	%	t %	Puan	f	tf	%	t %
17,00	1	1	0,7	0,7	35,00	9	57	6,7	42,2
22,00	1	2	0,7	1,5	36,00	18	75	13,3	55,6
23,00	3	5	2,2	3,7	37,00	10	85	7,4	63,0
24,00	3	8	2,2	5,9	38,00	5	90	3,7	66,7
26,00	2	10	1,5	7,4	39,00	4	94	3,0	69,6
27,00	1	11	0,7	8,1	40,00	6	100	4,4	74,1
28,00	9	20	6,7	14,8	41,00	9	109	6,7	80,7
29,00	4	24	3,0	17,8	42,00	5	114	3,7	84,4
30,00	3	27	2,2	20,0	43,00	8	122	5,9	90,4
31,00	3	30	2,2	22,2	44,00	6	128	4,4	94,8
32,00	8	38	5,9	28,1	45,00	2	130	1,5	96,3
33,00	1	39	0,7	28,9	46,00	4	134	3,0	99,3
34,00	9	48	6,7	35,6	47,00	1	135	0,7	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğretmenler arasında en fazla alınan puan 18 (%13,3) öğretmen ile 36 puan olmuştur. Öğretmenler arasında alınan en düşük puan 17 puan

olurken alınan en yüksek puan 47 olarak belirlenmiştir. Öğretmenlerin birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 35,79 olarak bulunmuştur.

Araştırmada öğretmenlerin birlikte çalışma puanlarının, cinsiyet değişkenine ait bulguları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Birlikte Çalışma Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre U Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kadın	66	66,92	4417	2206	0,754
Erkek	69	69,03	4763		

Tablo 2’de öğretmenlerin cinsiyetine göre U Testi sonuçlarına bakılarak birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puanlar incelenmiştir. Buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puanlar sonucunda erkek ve kadın öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır, (U=2206, p>0,05).

Araştırmada öğretmenlerin birlikte çalışma puanlarının, yaş değişkenine ait bulguları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Birlikte Çalışma Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Yaş	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
22-30	61	64,80	3	8,30	0,40
31-35	29	66,64			
36-40	19	55,13			
41 ve üzeri	26	86,42			

Tablo 3’te öğretmenlerin yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçlarına bakılarak birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puanlar incelenmiştir. Buna göre, öğretmenlerin birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puanların, yaşlarına göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=3, n=135) = 8,30, p<0,05. Bu bulgu, yaş değişkenlerinden dört kategorinin öğretmenlerin birlikte çalışma yeterliliği üzerinde farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında, en yüksek birlikte çalışma düzeyine 41 ve üzeri yaşa sahip öğretmenlerin sahip olduğu, bunu sırasıyla 31-35 yaş arası öğretmenler, 22-30 yaş arası öğretmenler ve 36-40 yaş arası öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Gruplar arasındaki farklılıkları tespit etmek için Kruskal-Wallis sonrası parametrik olmayan çoklu karşılaştırma testi uygulanmış, 41 ve üzeri yaşa sahip öğretmenlerin puanlarının, 36-40 yaş arası öğretmenlerin puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür.

Araştırmada öğretmenlerin birlikte çalışma puanlarının, kıdem değişkenine ait bulguları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Birlikte Çalışma Ölçeği Puanlarının Kıdeme Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Kıdem	N	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
1-5	22	73,61	4	10,94	0,027
6-10	55	63,38			
11-15	24	67,29			
16-20	9	38,33			
21 ve üzeri	25	84,58			

Tablo 4'te öğretmenlerin kıdeme göre göre Kruskal-Wallis Testi sonuçlarına bakılarak birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puanlar incelenmiştir. Buna göre, öğretmenlerin birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puanların, kıdemlerine göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir, χ^2 (sd=4, n=135) = 10,94, p<0,05. Bu bulgu, kıdem değişkenlerinden beş kategorinin öğretmenlerin birlikte çalışma yeterliliği üzerinde farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında, en yüksek birlikte çalışma düzeyine 21 ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin sahip olduğu, bunu sırasıyla 1-5 yıllık kıdeme sahip öğretmenler, 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenler, 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler ve 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Gruplar arasındaki farklılıkları tespit etmek için Kruskal-Wallis sonrası parametrik olmayan çoklu karşılaştırma testi uygulanmış, 21 ve üzeri yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin puanlarının, 16-20 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerin puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür.

Araştırmada öğretmenlerin birlikte çalışma puanlarının, eğitim durumu değişkenine ait bulguları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Birlikte Çalışma Ölçeği Puanlarının Eğitim Durumuna Göre U Testi Sonuçları

Eğitim Durumu	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Lisans	107	71,66	7667,50	1106,50	0,033
Yüksek Lisans ve Üzeri	28	54,02	1512,50		

Tablo 5'te öğretmenlerin eğitim durumlarına göre U Testi sonuçlarına bakılarak birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puanlar incelenmiştir. Buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanlar sonucunda lisans ile yüksek lisans ve üzerinde eğitim durumuna sahip öğretmenler arasında lisans eğitim durumuna sahip öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur, (U=1106,50, p<0,05).

Araştırmada öğretmenlerin birlikte çalışma puanlarının, öğretmenlik mesleğini isteyerek yapma değişkenine ait bulguları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Birlikte Çalışma Ölçeği Puanlarının Öğretmenlik Mesleğinin İsteyerek Yapma Durumuna Göre U Testi Sonuçları

	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	110	71,55	7870,50	984,50	0,027
Hayır	25	52,38	1309,50		

Tablo 6’da öğretmenlerin öğretmenlik mesleğini isteyerek yapma durumlarına göre U Testi sonuçlarına bakılarak birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puanlar incelenmiştir. Buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanlar sonucunda öğretmenlik mesleğini isteyerek yapana ve yapmayan öğretmenler arasında mesleği isteyerek yapan öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur, (U=1106,50, p<0,05).

Araştırmada öğretmenlerin birlikte çalışma puanlarının, öğretmenlik mesleğini isteyerek yapma değişkenine ait bulguları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Birlikte Çalışma Ölçeği Puanlarının Görev Yeri Değişkenine Göre U Testi Sonuçları

Görev Yeri	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Merkez	94	66,66	6266,50	1801,50	0,547
Köy	41	71,06	2913,50		

Tablo 7’de öğretmenlerin görev yeri değişkenlerine göre U Testi sonuçlarına bakılarak birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puanlar incelenmiştir. Buna göre, araştırmaya katılan öğretmenlerin ölçekten aldıkları puanlar sonucunda merkezde görev yapan öğretmenler ile köyde görev yapan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır, (U=1801,50, p>0,05).

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma düzeylerinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yürütülmüştür. Bu bağlamda, sınıf öğretmenlerinin sahip oldukları cinsiyet, yaş, kıdem, eğitim durumu, görev yeri ve öğretmenlik mesleğini isteyerek yapma değişkenlerinin birlikte çalışma düzeyleri üzerinde etkisi olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Öğretmenlerin birlikte çalışma ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 35,79 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 48 olduğu göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin birlikte çalışma düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Özgök (2019) sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma yeterliliklerine ilişkin yaptığı çalışmada elde ettiği bulgulara göre öğretmenlerin birlikte çalışma yeterliliklerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İlgili alan yazın araştırıldığında Aydın ve Sezgin Nartgün (2015), Duman Göçen ve Duran (2013) yaptıkları çalışmalarda öğretmenlerin birlikte çalışma yeterliliklerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma düzeyleri görev yeri değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunamamıştır. Aydın ve Sezgin Nartgün (2015) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin çalıştıkları yerleşim yeri değişkeni istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık oluşturmamıştır. Bu sonuç çalışmadan elde edilen sonuç ile paralellik göstermektedir. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma düzeyleri yaş değişkenine göre incelendiğinde anlamlı olarak farklılaşmaktadır. İlgili alan yazın incelendiğinde (Çalışkan, 2009; Yıldız, 2012) benzer sonuçlar göze çarpmaktadır. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma düzeyleri kıdem değişkenine göre incelendiğinde anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Arslan ve Sünbül (2006) ve Demirer (2014) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin birlikte çalışma yeterliliklerinin mesleki kıdem değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma düzeyleri eğitim durumu değişkenine göre incelendiğinde anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Aydın ve Sezgin Nartgün (2015) çalışmalarında eğitim durumu değişkeni anlamlı fark ortaya koymaktadır. Bu sonuç çalışmadan elde edilen sonuç ile benzerdir. Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma düzeyleri öğretmenlik mesleğini isteyerek yapma değişkenlerine göre farklılaşmaktadır. Buradan öğretmenlerin mesleğini isteyerek yapma düzeyleri arttıkça birlikte çalışma yeterliliklerinin de artabileceğini düşünülebilir.

“Öğretmenlerin Birlikte Çalışma Ölçeği” kullanılarak tarama yöntemiyle yürütülen araştırmada, nitel olarak gözlem, görüşme teknikleriyle derinleştirilerek konunun ayrıntılı biçimde genişletilmesi sağlanabilir. Araştırmada veriler sadece sınıf öğretmenlerinden toplanmıştır. Farklı branştaki öğretmenler veya okul yöneticileri gibi farklı örneklem gruplarında çalışmaların yapılması kapsamlı bilgi edinilmesi açısından faydalı olabilir. Bu araştırma öğretmenlerin birlikte çalışma yeterliliklerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada ele alınmayan öğretmenlerin birlikte çalışma yeterliliklerini etkileyen farklı değişkenlerin araştırıldığı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Arslan, C. ve Sünbül, A. M. (2006). Öğretmenlerin Birlikte Çalışma Yeterlilikleri. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (1), 25-36.

Aydın, R. ve Nartgün, Ş. (2015). Öğretmenlerin, örgütsel sosyalleşme düzeyleri ile birlikte çalışma yeterlilikleri arasındaki ilişki. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, Sayı: 2(1), 9-24.

Balay, R. (2000). *Özel ve resmi liselerde öğretmen ve yöneticilerin örgütsel bağlılığı (Ankara ili örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bitto, L., & Butler, S. (2010). Math teacher self-efficacy and its relationship to teacher

effectiveness. *Journal of Cross- Disciplinary Perspectives in Education*, 3 (1), 40-45.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri. (30. Basım)*. Ankara, Pegem Akademi.

Çalışkan, İ. G. (2009). *Öğretmenlerin örgütsel sosyalleşmelerinin okul yöneticilerinin liderlik tarzlarına ilişkin algılarına göre incelenmesi: özel eğitim öğretmenleri örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çiftçi, S., Meydan, A., Koçyiğit, S. ve Kayılı, G. (2011). Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma durumlarına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 211-224.

Demirer, S. (2014). *Öğretmenlerin Örgütsel Sosyalleşme ve Özdeşleşme Düzeyleri İle Birlikte Çalışma Yeterlilikleri Arasındaki İlişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Duman, B., Göçen, G. ve Duran, V. (2013). İlköğretim öğretmenlerinin kolektif yeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı (1), 144-155.

Hoy, W. K., Sweetland, S. R., & Smith, P. A. (2002). Toward an organizational model of achievement in high schools: The significance of collective efficacy. *Educational Administration Quarterly*, 38 (1), 77-93.

Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Özgök, D. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Birlikte Çalışma Düzeyleri ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Entitüsü, Konya.

Özgök, D. ve Çiftçi, S. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Birlikte Çalışma Düzeyleri ve İletişim Becerilerinin İncelenmesi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 6 (2) , 208-218.

Schein, E. H.(1978). *Örgüt psikolojisi*. (Çev. Tosun, M), Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No:173. Ankara.

Selçuk, G. S. (2019). *Eğitimde araştırma yöntemleri*. Karamustafaoğlu, O. Özmen H. (Ed.), Pegem Akademi, Ankara.

Ross, J. A. (1994). The impact of an inservice to promote cooperative learning on the stability of teacher efficacy. *Teaching & Teacher Education*, 10 (4), 381-394.

Ünlü, H., Sünbül, A. M. ve Aydos, L. (2009). Beden eğitimi öğretmenlerinin birlikte çalışma Yeterlilikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 39 (184), 192-202.

Wood, R., & Bandura, A. (1989). Social cognitive theory of organizational management. *Academy of Management Review*, 14 (3), 361-384.

Yıldız, K.(2012). İlköğretim okulu yöneticilerinin örgütsel sosyalleşme sürecinde sosyalleştirme stratejilerini kullanma düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 333-355.